

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

ביטחון עצמי אמיתי איתן ויציב יתכן אך ורק כאשר - 'אני מי שאני'

השורש ממנו שופע הביטחון העצמי בנפש האדם נובע מנקודת עומק פנימית מאוד. ומכיוון שההכרה של בני אדם עם הרבדים העמוקים של נפשותם אינה שכיחה, לפיכך קיים קושי לבטא ול-באר להסביר ולהמחיש את נקודות העומק עליהם סובב הדיון. על כן, ראשית נגדיר הגדרה גרעינית כללית מופשטת מהו השורש ממנו נובע ביטחון עצמי. ובעזרת ה' לאחר מכן, נפרוט את פרטי החלקים של כוח ביטחון זה, נרחיב בהסברים והמחשבות והעמדות ניגודים, עד להבהרת הנושא.

הגדרת היסוד: כאשר אני מי שאני - יש לי ביטחון עצמי. ולהיפך כאשר אני לא מי שאני - אין לי ביטחון עצמי.

ביטחון עצמי יתכן רק כאשר אני מי שאני - כאשר אני מזהה מי אני באמת, ואני פועל לפי מי שאני באמת, אזי אני בטוח במה שאני פועל. זאת מחמת שאני פועל מתוך עצמי עם כוחות נפשי, בשלימות הפנימית שלי.

לעומת זאת, היעדר ביטחון עצמי נובע בדיוק מנקודת ההפך - כאשר אני לא מי שאני. נבאר, לכל אדם במעמקי פנימיות נפשו קיים זיהוי עצמי מי הוא האני האמיתי שלו. אולם מאידך בחיצוניות הנפש קיים זיהוי עצמי שקרי, האדם מזהה את עצמו לא לפי מי שהוא באמת אלא לפי מי שלדעתו הוא רוצה או צריך להיות. הס-תירה בין הזיהוי הפנימי האמיתי לבין הזיהוי החיצוני השקרי אינה גלויה בהכרח במודע של האדם, אך היא מודעת ומורגשת היטב במעמקי נפשו. וכאשר פעולת האדם על פי הזיהוי החיצוני שלו מתנגשת עם האמת הפנימית שמפעמת בקרבו, מתחולל זעזוע נפשי שמערער את יציבות נפשו, ומכוח כך נפגם ביטחונו העצמי.

כל זמן שאדם חי ופועל על פי התפיסה 'אני מי שאני' - הוא חי את עצמו, בתוך עצמו, עם עצמו, הוא פועל לפי כוחות הנפש האמיתיים שקיימים בתוכו - אזי התוקף הפנימי של הנפש שנקרא בלשון רבותינו 'איתן', מתגלה לחוץ. הנפש תקיפה יציבה וחזקה, וממילא הביטחון העצמי שופע.

אולם כאשר האדם מנסה לחיות ולפעול לפי מה שהוא חושב שא-חרים חושבים שהוא צריך להיות, או לפי מה שהוא היה רוצה לחשוב שהוא, וכדו' כל מיני שיבושים שגורמים לו לפעול שלא על פי מה שהוא באמת. אזי האדם ניגש לפעול את כל פעולותיו

דע את שמחתך שורש שמחת חודש אדר סוף פרק ב'

יין המשומר

במצוות החג נאמר (דברים טז, יד) ושמחת בחגך, ודרשו חז"ל (פסחים קט, א) אין שמחה אלא בבשר ויין, על כן צריך לשתות רביעית יין מדין שמחה. אך בפורים שנאמר (אסתר ט, כב) ימי משתה ושמחה, אין דין של שיעור רביעית, אלא חייב איניש לבסומי עד לא ידע, שזה מביא את האדם לידי שחוק. כמו שמצינו בחז"ל (סוטה ז, א) לענין סוטה אומר לה, ביתי הרבה יין עושה, הרבה שחוק עושה, ועל כן אמרו חז"ל (סוטה ב, א) שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין.

בכוס של ברכה נאמר (ברכות נא, א) שצריך לשתות יין מזוג ולא יין חי, כי (ברכות לה, ב) אין אומרים שירה אלא על היין. וזה שייך דוקא ביין מזוג, אך בפורים שנאמר חייב איניש ליבסומי, אם כן נראה לומר די ש לשתות יין לא מזוג, יין חי ששכרותו קרובה. היין חי שהוא שתה, הוא מביא אותו לידי שחוק, מה הוא מגלה בו, הוא מגלה בו את שורש החיות שיש ביין.

נאמר בגמרא (ברכות מ, א. סנהדרין ע, ב) כמה דעות מאיזה עץ אכל ממנו אדם הראשון, ולדעה אחת הוא אכל מעץ הגפן, היינו שמזגנו אותו בשני כוחות, טוב ורע, על כן בכל יין שאנו שותים, הוא צריך להיות מזוג. אבל (ברכות לד, ב) יין שמשומר בענביו מששת ימי בראשית, הוא יין חי. הוא מעץ החיים. יין חי שאנחנו שותים אותו, הוא מביא למקום שכולו שחוק. זה לא שחוק דקלקול. הוא מביא אותו לשחוק דקדושה.

כשנזכה בסיעתא דשמיא, לשבוע מהרצון של עצמנו, ולשמוח ברצונו של מקום שיצא לפועל, אז נזכה בסיעתא דשמיא, כולנו יחד, כל כנסת בית ישראל לשבת ולאכול, בסעודתו של לוויתן. ■

דע את שמחת יצירת האדם פרק ג'

הנה לכח השמחה, מה שמניע אותנו, מצינו פנים רבות. כגון (תהלים צז, יב) שמחו צדיקים בה', (ברכות ט, ב) אדם גדול הוא שמח במצוות, שמחה בתורה. שמחת המועדים, שמחת פורים, ועוד שמחות שמנו חז"ל. אך עתה נעסוק בעיקרי שורשי השמחה.

ככל דבר והיפוכו שקיים בבריאה, אזי השמחה יש לה כוח שהוא היפך שלה, שהוא נקרא עצבות. כשאנחנו מעמידים את זה בשורש של ארבע יסודות, העצבות שורשה ביסוד העפר, והשמחה שורשה ביסוד האש. כמו שנאמר (אסתר ח, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה, היסוד המאיר זה יסוד האש, כאשר הייתה אורה, היו הדברים מאירים ושמחים. וזהו מה שאמרו חז"ל (תענית כט, א) כשם שנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, באב מתגלה גילוי של יסוד העפר, שנחרב הבית. ובחודש אדר מתגלה שורש של יסוד האש.

נבין את הנקודה העמוקה, העצבות היא חידוש עצום. השמחה היא המצב הפשוט. כאשר האדם הראשון חוטא, נאמר בו (בראשית ג, יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, ולחיה נאמר (שם ג, טז) הרבה ארבה עצבונך והרונוך, בעצב תלדי בנים. כלומר מתגלה מהלך שאדם נופל משלשה היסודות אש, רוח, מים, אל יסוד העפר. אבל המצב הטבעי הפשוט שלו, זה יסוד האש, ומצד כך יש לו שמחה. ואילו יסוד העפר הוא מחודש. נמצא שהמצב הפשוט של הנפש של האדם היא שמחה, המצב המחודש שלה היא עצבות.

מה המצב הפשוט של האדם, האם הוא עצוב, והוא צריך לבוא לשמוח, או שהמצב הפשוט זו שמחה, וצריך סיבה שתביא אותו לעצבות. לפני החטא המצב הפשוט שלו זו שמחה. אך אחרי

החטא המצב הפשוט שלו, עצבות. היום אחרי החטא, אם רואים בן אדם שמח, אנחנו שואלים אותו, למה אתה שמח, מה קרה, אבל במצב הפשוט של יצירתו הוא שמח. זה המצב הפשוט של היצירה של הבן אדם.

זה הבדל תהומי ועצום, בכל תפיסת הנפש. כשבן אדם מחפש איך וכיצד לשמוח, ובמה לשמוח, יש כאן שתי דרכים. יש דרך להישאר באותה תפיסה של יסוד העפר ששורשה עצבות, ולחפש סיבות במה לשמוח, הוא יכול לשמוח בנקודות טובות שהוא ימצא בעצמו, הוא יכול לשמוח בעצם היותו יהודי, ועוד דוגמאות שמנו רבותינו, איך מגיעים לנקודת השמחה. אבל כל החלקים האלו, על גבי מה הם בנויים בפשטות, בעצם התפיסה הפשוטה שהוא בעצב. והוא מחפש נקודות במה לשמוח, עד שהוא מוצא. כלומר, צריך סיבות למה לשמוח.

אך יש דרך אחרת לשמחה, אני בעצם שמח. כי כך נבראתי. הוא חוזר למקום שממנו הוא נברא, ושמה אין צורך של סיבה למה לשמוח. שם עצם ההיות היא שמחה. זה נקרא תיקון מקום של מדרגת השמחה.

ושמחתם לפני ה' ננסה להתבונן בשורשי חלקי השמחה. כל דבר בבריאה מורכב משלוש חלקים, כלשון חז"ל (ספר יצירה פ"ו) הידוע, עולם, שנה, נפש. עולם - מקום, שנה - זמן, נפש - זה האדם. יש שמחה במדרגת מקום, שמחה במדרגת זמן, ושמחה במדרגת נפש.

שמחה במדרגת מקום, הוא במקום המקדש, כמו שנאמר (דברים יב, יא - יב) והיה המקום אשר יבחר ה' אלקיכם בו לשכן שמו שם, ושמחתם לפני ה' אלקיכם, כי הרי כל העצבות חלה מיסוד העפר כמו שנתבאר. והחיבור ליסוד העפר נובע מנקודת חטא. אך בבית המקדש נאמר (יומא לט, ב) למה

נקרא שמו לבנון, שמלבין עוונותיהם של ישראל, (במדבר רבה כא, כא) לעולם לא לן אדם ובידו חטא. אם כן אין שם את סיבת החזרה לשורש העצבות. ולכן יש שם שמחה.

בית המקדש מחזיר את האדם להיכן? למקום שממנו הושתת העולם (יומא נד, ב), כלומר לא לקלוקול של יסוד העפר, כמו שנאמר (בראשית ג, יט) עפר אתה ואל עפר תשוב. אלא אל המקום שממנו הושתת העולם. הוא מחזיר אותו למצב הפשוט של השמחה.

המקום כפי שהוא התקלל, כמו שנאמר (שם ג, יז) ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה, היא התקללה אז הכל מתקלל. כשהמקום מתקלל אז נאבד התפיסה של שמחה, לכאן בא עצבות. מצד כך העצבות חלה בעצם ההיות של המקום. כשנאמר ושמחתם לפני ה' אלקיכם, השמחה לפני ה' יתברך שמו, זוהי שמחה בעצם המקום, כלומר במקום שלא חל בו קלוקול.

השמחה במקום, בעומק מה עניינה? שהמקום לא מתגלה בו הפגם של העפר, של עפר אתה ואל עפר תשוב. אלא מתגלה המקום כפי שהוא קיים בראשיתו. המקום כפי שהוא נברא בראשיתו, הוא לא היה מקולל. זה עומק התפיסה שנקראת שמחת מקום. בית המקדש הסיבה ששמחים שם, כפשוטו הוא מחמת שהיה שם כפרת עוונות. סיבה עמוקה יותר, כי היה שם גילוי שכינה. סיבה שלישית יש שם גילוי תורה. כל אלו הם הגדרה של סיבות, למה אחרי החטא צריך לשמוח. אבל ההגדרה העמוקה מדוע בבית מקדש שמחים? שמה מתגלה ראשית היצירה. מקום שממנו הושתת העולם. שמה שמחים כי שמחים. לא צריך סיבה למה. זה הגדרת השמחה בשורש. זהו הגדרה של שמחה בבחינת מקום.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

שלא מתוך העומק הפנימי האמיתי של עצמו, ולכן אין לו אפשרות להיסמך על כוחותיו האמיתיים, שהרי הוא פועל שלא על פי מי שהוא, ומהיכן ימצאו לו הכוחות לפעול את מה שהוא אינו. בכל דבר ודבר שהוא ניגש לפעול הוא נצרך להשתמש בתכונות חיצוניות שהן אינן מתיישבות עם תכונותיו הפנימיות. לפיכך, תוך כדי פעולה שהוא פועל את מה שהוא אינו, הוא חש בסתירה הפנימית שבקרבו, שהוא מנסה להיות מה שהוא אינו. סתירה זו יוצרת זעזוע תוך נפשו, ואזי חסינותו וחוזקו נחלשים ויציבותו הפנימית מתערערת. ממילא אין לו סמך ומשען אמיתי במה לבטוח בעצמו.

אמנם הגדרנו את שורש הכוח ממנו נובע הביטחון העצמי האמיתי. אולם נקדים ונבהיר כי לא כל מי שמזהה בקרבו ביטחון עצמי, יטעה את עצמו להניח כי נפשו בקעה לשורש הפנימי העמוק של זיהוי האני האמיתי שלו, ומשם היא יונקת את ביטחונה. כי רוב בעלי הביטחון העצמי בימינו אינם שואבים את ביטחונם העצמי מהמקור הפנימי אלא ממקור מוטעה ומדומה אחר וכפי שנבאר להלן.

הגדרנו כאן הגדרה כללית ומופשטת מאוד, מהו ביטחון עצמי. בהמשך הפרק נעמוד על הדרכים כיצד לבקוע ולהגיע לזיהוי הפנימי אמיתי של מי הוא האני שלי, וכיצד לבנות על יסוד זה את הביטחון העצמי.

ביטחון עצמי מדומה הבנוי על בסיס תכונות הסתגלות לשינויים חברתיים וסביבתיים

לאחוז נכבד מאוכלוסיית העולם קיימת יציבות נפשית חזקה יחסית, על כן הם נחשבים כבעלי ביטחון עצמי. אולם ברור ופשוט שרק מייעוטים שואבים את יציבותם וביטחונם מחמת שהם חיים את חייהם על פי האני מי שאני, לעומת הרוב שביטחונם נשען על תכונות נפש אחרת לגמרי.

ישנה תכונה בנפש שעניינה יכולת הסתגלות התאמה והתמודדות עם שינויי מצבים חברתיים. חלק מבני האדם ניחנים יותר בתכונה זו, אלו אותם אנשים שתקופת הסתגלות שלהם קצרה כהרף עין. לכל מקום שהם מגיעים, מיד הם מרגישים שם בני בית, ידידים, חברים קרובים, שווים לחברים הוותיקים. הם גם יעזבו בקלות ויעברו למסגרת הבאה ללא כל רתיעה או קושי.

אך חלקם האחר של הציבור פחות מוצלח מבחינה הסתגלותית. אלו בשונה מהקודמים עד שהם מצליחים להתרגל ולהסתדר במקום חדש אורכת תקופה לא קצרה בה הם סובלים, למרות שיתכן ולאחר אותו פרק זמן הם יתפקדו שם בצורה מעולה, ואף יתברגו למקום חברתי מצויין.

ישנו קשר ברור בין רמת יכולת הסתגלות של האדם למידת הביטחון העצמי שלו, ככל שתכונת הסתגלות יותר חזקה ומהירה, כך היא נוסכת בנפש יותר ויותר תחושת ביטחון עצמי, ולהפך ככל שהיא חלשה ואיטית האדם סובל מהעדר ביטחון בעצמו. לכך אותם האנשים שמכירים ומודעים כי תכונת הסתגלות בנויה, חזקה ומהירה בנפשם, הם מלאי ביטחון עצמי. כיוון שלכל מקום אליו הם מגיעים,

מיד הם מסתגלים לדרישות החיצוניות שמציבה בפניהם החברה. גם אדם שמודע לכך שיכולת הסתגלות שלו אינה מהירה כל כך, אך מכל מקום ברור לו כי לאחר תקופת מה הוא לבסוף יסתגל ואף יצליח כמו יתר בני החברה, גם לאלו יתכן שתמצא מידה מספקת של ביטחון בעצמם. לעומת אלו, אנשים בעלי תכונת הסתגלות איטית על דרך כלל לוקים בחוסר ביטחון עצמי. ברם גם בתוך קבוצת בעלי הסתגלות האיטית, ישנם כאלו שמודעים לכך שהסתגלות אצלם עובדת, אך היא עובדת לאט. מודעות זו בצירוף למידת הסבלנות יחד, מעניקה גם להם ביטחון עצמי, כיוון שהם יודעים שבסופו של דבר גם הם יתמוזגו ויצליחו.

ובעצם זוהי אחת מהדרכים כיום לטפל במתבגרים שמגלים היעדר ביטחון עצמי. מראים להם כי גם בהם קיימת אותה תכונת הסתגלות, רק שהיא איטית יחסית לאחרים. מראים לבחור את היסטוריית ההצלחות שלו במסגרות החברתיות הקודמות בהם הוא עבר. מסבירים לו - הרי היית כבר בתלמוד תורה, גם שם נצרכת לתקופה מסוימת על מנת להסתגל, אך לבסוף הצלחת.

גם כאשר עברת לישיבה קטנה, ההתחלה לא היתה קלה במיוחד, ברם לאחר חצי שנה עלית על המסלול והכל זרם בשלום. וכך מנחים אותו כי גם במסגרת החדשה כמו ישיבה גדולה או חתונה וזוגיות אין לך ממה לחשוש. ראוי לך לנסוך בעצמך כוחות מחודשים להתמודד, כיוון שאתה יכול להיות סמוך ובטוח בעצמך שעם קצת סבלנות ואורך רוח צפוייה לך הצלחה. מראים לבחור איך בתוך תהליכי החיים תכונת הסתגלות שלו פועלת, כיצד הוא עובר בכל נקודת התחלה קושי מסוים, אך לבסוף הוא צולח אותו ומגיע לנקודת היעד המיוחלת. לאחר שהוא נעשה מודע לקיום יכולת הסתגלות שבו, הוא מקבל תחושת ביטחון בעצמו שנותנת לו יציבות נפשית וכוח לחזור ולהתמודד עם הקשיים במצב החיים החדש.

מכל מקום, העולה מדברינו, כי בעצם המקור הנפוץ ביותר כיום ממנו שואבים בני האדם ביטחון עצמי הוא מתכונת הסתגלות החברתית המדוברת. תכונת הסתגלות זו מובילה את רוב ככל בני האדם, ועליה בלבד נשען כל ביטחונם האישי. (למעט החלק הגס והמועט בציבור של בעלי ביטחון עצמי הנובע מגאווה או מחמת מודעות עצמית לקיומם האמיתי של כישורים רבים וחזקים בנפש, כפי שמנינו אותם בראשית הדיון, ניתן לומר - כי אצל כל בני האדם בעלי ביטחון עצמי, ביטחונם ויציבותם הנפשית בנויה על תכונת הסתגלות גרידא).

אולם צריך להבין ברור, כי אדם שהקו המנחה לכל פעולותיו מונע בעיקר משיקולי הסתגלות והתאמה חברתית, הוא בעצם אינו פועל על פי מי שהוא, על פי ה-אני שלו. הוא אינו חי את הזהות הפנימית של עצמו, את התוקף הייחודי האישי האמיתי שלו, ואת אמיתות כוחותיו הנפשיים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

סוכה, מ, ע"ב - דתניא, א"ר יוסי בר חנינא, בוא וראה כמה קשה אבקה של שביעית וכו', אדם נושא ונותן בפירות שביעית לסוף מוכר את מטלטליו ואת כליו, שנאמר בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו, וסמך ליה וכי תמכרו ממכר לעמיתך. ובערכין (ל, ע"ב) אמרו, לא הרגיש לסוף מוכר את שדותיו וכו', לא באת לידו לסוף מוכר את ביתו, שנאמר וכי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו וכו', לא באת לידו, לסוף שמוכר את עצמו, עיי"ש. ועיין תורת המנחה (בחוקתי) שיש בה ז' עונשים, עיי"ש.

והנה אבקה של שביעית היינו איסור סחורה בפירות שביעית, כמ"ש רש"י (קידושין, כ, ע"א) וז"ל, איסור הקל שבה העושה סחורה בפירותיה (ועיין תוספתא, ע"ז, פ"א, ג, שהיינו עם עכו"ם, עיי"ש), דהוה ליה לאו הבא מכלל עשה, לאכלה ולא לסחורה, ופרש"י (סוכה, מ, ע"ב) וז"ל, מידי דלא הוי עיקר האיסור תלוי בו קרוי אבק, וכן אבק ריבית, וכן אבק לשה"ר, שאינו לשה"ר גמור, אלא צד לשה"ר, כמו אבק העולה מדבר הנכתש במכתשת. אולם יעויין רבינו גרשום (ערכין, שם) וז"ל, אבקה כמו ריח איסור שביעית, עכ"ל. והיינו כי דרך דבר שיש בו ריח, שנעשה באבקה. ולפ"ז אבק הוא מעין מ"ש (יבמות, נד, ע"א) ריח הגט וכדומה.

אולם יעויין בן יהודע (קידושין, שם) שפירש באופן שונה וז"ל, הא דכינה שביעית (ולא רק איסור סחורה) בשם אבק ולא אמרי איסור של שביעית, נ"ל בס"ד שרמז לפי דרכו, דאיסור זה כמו אבק המתפזר אנה ואנה, על כל אשר ימצא בבית כותלין וזיזין וחלונות וכסאות ושלחנות ומטות וחפצים, כן עונש איסור זה מתפזר על כמה דברים של אדם, מטלטלי, ושדות ובתים ובניו ובנותיו וגופו עצמו, עכ"ל.

וביאור נוסף מצינו במגלה עמוקות (וישלח) וז"ל, ויאבק איש עמו - העלה אבק עד כסא הכבוד. כי סמאל שהוא השטן, יצה"ר, נחש, אחז בעקב על מצות קלות שאדם דש בעקביו, נקרא אבק ריבית, אבק לשה"ר, אבק שביעית, (ולעומתו) ויעקב העלה מן מצות אבקת אוכל, והוא אבק שהעלו במערבא (כתובות, קו, ע"א) כד קמו ממתיתבא דרב הונא, עכ"ל. והבן שלעולם אבק נראה כפרוד, פיזור. אולם בסוד אבק - חבק, וכמו שהרחיב הרמב"ן (וישלח, לב, כג) וז"ל, ואביקה בלשון חכמים, חביקה, שמשו בה הרבה, אבקתא אית ביה (מכות, כג, ע"א) דרגש עיולי ואפוקי באבקתא (נדרים, נו, ע"א), וכן אבוקה בלשונם בעבור היותה מעצים דקים חגורים וקשורים יחד, כי החי"ת תכבד בלשונם, והקלו אותה באל"ף, עיי"ש.

וזהו האבק שעלה ממתיתבא דרב הונא, שהוא אבק של חיבור היפך אבק של פיזור. כי אצל רב הונא נתקבצו יחד ומכח כך עלה האבק.

מו"ק, ג, ע"א - מנין שאין מזבלין ואין מפרקין ואין מאבקין ואין מעשנין באילן, ת"ל שדך לא כרמך לא, לא כל מלאכה שבשדך ולא כל מלאכה שבכרמך. ועיין שביעית (פ"ב, מ"ב) שאמרו, מיבלין, מפרקין, מאבקין עד ראש השנה. ופירוש מאבקין פירש הרמב"ם (שם בשביעית) וז"ל, יפזרו עליהם אבק, מפני שיש אילנות שיועיל להם. אולם בר"ש משאנץ (שם) פירש וז"ל, מאבקין - שרשים המגולין מכסים אותן באבק. וכן הוא ברע"ב על אתר. ועיין תוי"ט (שם, פ"ב, מ"ד), ורא"ש (שם), ומלאכת שלמה, וקול הרמ"ז. ופירוש נוסף מצינו במאירי (מו"ק, שם) וז"ל, ואין מאבקין - נראה לי בפירוש, מה שאובקים אותו במקום חתוכו בבגד מפותם. ורוב מפרשים פירשו, שאם נתגלו שורשיו מביאין אבק ומכסין אותו. וי"מ אבק של בשמים לפטמו ולמתק פירותיו.

ועיין תוס' רא"ש על אתר, וז"ל, ובערוך פירש, מאבקין, מסירין האבק מעליו, ועיי"ש עוד שכתב מעין דברי המאירי.

והנה לדברי הערוך, אבק מזיק לעץ ולכך צריך להסירו. ושורש אבק דקלקול לעץ, מצינו בקללות בכי תבא, וכפי שביאר בחזקוני (דברים, כח, כד) וז"ל, אבק ועפר - הרוח הרגיל להביא מטר השמים, יבוא בחוזק ויוריד אבק ועפר מעל ראשי ההרים, ויהפוך שרשי האילנות למעלה, עכ"ל. ועיין תענית (ג, ע"ב. וכן ט, ע"ב). ולדברי הר"ש משאנץ ועוד, שמכסים השורשים ע"י אבק, עניינו, דהנה כמו שיש לבית יסודות, כן יש לעץ שורשים, וכן יש לאדם אות ברית קודש הנקרא יסוד, כנודע. ועיין מגלה עמוקות (ויגש) ורזא דמהימנותא (דף לד) ותפארת שלמה (סוכות) ואמרי נעם (חנוכה) וקהלת יעקב (ערך אבק) שכתבו, אבק ר"ת, אות ברית קודש. ועיין מגלה עמוקות (וישלח) וז"ל, ויאבק איש עמו - וי-אבק איש עמו על אלין תרין אתון נתאבקו עמו, ו-י, אות ברית קודש, עיי"ש. וכשם שצריך לכסות הערוה, אות ברית קודש, כן צריך לכסות שורשי האילן, ודו"ק. ולדברי המאירי ועוד (מיסוד דברי הירושלמי) שהוא לבשם העץ, הוא בחינת מש"כ (שה"ש, ג, ו) מקטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל. ואמרו חז"ל (מ"ד, שם) מכל אבקת רוכל, ר' יוחנן פתר קרא דקטורת בית אבטינס. ואמרו שם, זה יעקב אבינו, דאמר ר' יודן, כל הרוכלות שישראל עושין ומצליחין בעוה"ז, הכל בזכות אותו האבק של יעקב אבינו. ועיין בן יהודע (חולין, צא, ע"א) וז"ל, אבק ר"ת, אורה ברכה קדושה. גם אבק גימט' חסד אל, עכ"ל. ועיין זרע קודש (וישלח) וז"ל, אשר קדשנו במצותיו, ר"ת אבק. ועיי' איבוק זה שנמשך שפע הטוב כנ"ל, מבררין ומעלין ניצוצות הטוב שנפלו לרע, והם נשמות הגרים. וכמ"ש בפרפראות לחכמה (וישלח) וז"ל, אב"ק ר"ת למפרע, קסרי בת אדום, אבק ר"ת אונקלוס בר קולניקס, עיין גיטין, נו, ע"ב.

ושורש הארת אבק דתיקון בחינת משקל (מתקלא), אחדות הקצוות, קו ימין ארוך, קו שמאל קצר, וקו אמצע בינוני, וכמ"ש באמרי נעם (יום ז' של חנוכה) אב"ק ר"ת, ארוך - קצר - בינוני, והבן היטב. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

תולדות | י-ת

פלשתים, פלשם-ית. הנה בית המקדש הראשון עמד ת"ש שנה, כמ"ש (דב"ר, יח, כא) בזאת - רמז למקדש ראשון שיעמוד ת"י שנה (כמנין בזאת). ושורשו בית, ב-ית. שעמד "בית" ראשון כמנין אותיות השניות של בית. והיינו כי אל"ף הוא ראשית ויש לו ב' בחינות של סוף י-ת. יו"ד, עשר סוד היחידות, ות' סוף כל האותיות. ותחילת ההתפשטות מאות א' הוא אות ב', וזהו בית, ב - תחילת ההתפשטות. י - סוף התפשטות היחידות. ת - סוף ותכלית ההתפשטות. וזהו בחינת ברית, בר-ית. כי הברית עושה גבולות, כנ"ל. וגבול דקלקול בחינת תשי, תי-ש.

והשורש באברהם שנקרא איתן האזרחי. איתן, אן-ית. והוא מזרעו של שם. וכתוב יפת אלקים ליפת, והוא ישכון באהלי שם. וכתב בפענח רזא (בראשית, ט, כו) וז"ל, עמדו שניהם (בית ראשון ושני) בין הכל ת"י ת"כ שנים, כמנין שם יפת, עכ"ל. והיינו שכח הגבול הוא מכח יפת, ודו"ק. יפת, פ-ית. ומצד הקלקול מי שאין לו גבולות נקרא פתי, פ-תי. והוא יתר, ית-ר. ויתרו, ית-רו, תיקן קלקול זה. ושורש פגם זה שז"ל, פריצת שפע ללא גבול, ונעשה ע"י לילית, ליל-ית.

וכתב רבינו בחיי (בראשית, כח, יז) וז"ל, בית ראשון עמד ת"י שנה, ובית שני ת"כ, והכל כמנין כתית. והענין הזה נרמז בלשון כתית, לפי ששני המקדשים היו מרמס ושניהם נחרבו, אבל בית שלישי להעלות נר תמיד, כלומר מעלתו תמידית ואורו לא יפסק לעולם, עכ"ל. והבן שבית ראשון כתית, כת-ית, יש לו סוף כנ"ל. אולם בית שלישי נתקן סוף זה ועומד תמיד, תי-מד. והוא בבחינת ותקעתיו יתד נאמן, יתד, ית-ד. ובית השלישי נקרא בית המקדש העתיד, עד-ית.

ושורש הקלקול שנעשה סוף, הוא חטא אדה"ר, ולחד מ"ד היה יין, תירוש, תי-רוש. נעשה ת"י רש. ושורש התיקון

בשמן, זית, ז-ית. ואזי נתקן אף היין, בבחינת יין ישן שזקנים נהנים ממנו, יין עתיק, עק-ית. ועיקר התיקון בשמן זית, ע"י הדלקתו שנצרך לכך פתילה, תי-פלה. ואזי נגלה ל"ב נתיבות חכמה, נתיב, בן-ית. ועיקר גילוי זה באהרן הכהן שמדליק הנרות, ונגלה בזרעו איתמר, ית-אמר. ונגלה תיקון דרום שבו ההדלקה, תימן, תי-מן. והוא תיקון תימן בכור אליפז בן עשו. עיין רד"ק (יחזקאל, כה, יג). ונגלה הראש דתיקון בראשית, בראש-ית. שנתאחד י-ת עם השורש, עם הראש, עם האל"ף.

שרשי התיבות המרניבות מאמר זה: אביתם, אביתר, אותי, אחיתפל, אחרית, אחרנית, אילת, אימתי, איתי, איתאל, איתמר, איתן, אכזריות, אתיק, בתרשיש, גזית, גילת, גלית, גלילות, גפרית, דבלתימה, דתינה, אבלתי, אחשתי, אחשתרנים, בית, ביתן, ברית, תיכון, תמיד, יתד, פתי, תירס, ותירש, תרשיש, זית, זיקות, חגית, חיות, חנית, חתי, יבלת, יבשת, ידידות, יהודית, יהונתן, יטבתה, נביות, ילפת, יפיפית, יפת, יקותיאל, יתום, יתמהמה, יתם, יתניאל, יתר, יתרו, יתרה, כליות, כרית, כריתות, כרתי, כתיים, תימרות, אליתה, לויתן, ידיתון, לילית, ליות, לפידות, לעתניאל, לשארית, לשית, נפתולי, נפתלי, נתיב, נתניה, עוית, עית, עמית, עתיד, עתי, עתיק, עתליה, עתניאל, פיפיות, פלשתים, פתחיה, פתיל, פתים, פתיתי, ציצת, קוממיות, רביעית, שאלתיאל, שית, שירות, שכיות, שלמית, שלישית, שלתיאל, שממית, שתי, שתיים, תאומים, תבנית, תוי, תושיה, תחיה, תחפניס, תימן, תימני, תיש, תירש, תכלית, תכנית, תלוי, תמיד, תנין, תנים, תרשיש, תשי

תשטפני. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

נפש החיים - שער ד' בקרב בחניות ספרים בארץ

קודם שנתחיל ללמוד את שער ד' בספר נפש החיים, נקדים חמשה הקדמות נחוצות הנצרכות להבנת סוגייתה של תורה, שהיא הסוגי א שתתבאר כאן בשער ד'. ונזכיר בתחילה את תוכן ההקדמות בקצרה, ולאחר מכן נפרטם אחת לאחת. הקדמה א' - צורת הלימוד של ספר נפש החיים שער ד'. הקדמה ב' - הגדרתו של עסק המוסר ביחס לעסק התורה, ושיעור הזמן הראוי לעסק המוסר. הקדמה ג' - פתיחה לשער ד' - דוגמאות לבחינת האדם את עצמו בהשגתו וחיבורו לתורה. הקדמה ד' - בירור מהיכן עיקר חיבורו של האדם לתורה - משכלו או מלבו. הקדמה ה' - הצורך בחיבור עומק נפש האדם לתורה - 'אורייתא וישראל חד'.

כתר

חשך דקדושה, בחינת ישת חשך סתרו, למעלה מחכמה, תורה אור, חכמת אדם תאיר פניו. ועיין זוה"ק (בראשית, טז, ע"א) חשך עליה שריא שם אלהים. ועיין גר"א (יה"א, ח"ב, לט, ע"ד) אלהים, מתחיל בא' כשאר השמות המתחילים בא' שבם ראשים, שאלהים הוא כתר בשמות הנפרדים. ועיין בדבריו (ת"ז, ת"ל, פב, ע"א) שם אלהים מורכב, מימין "אל" המאיר, בשמאל "הים", מים הוא חשך, והוא אור במים. וזהו צרוף של אלהים, איה-מל. איה - חשך, מ"ל - גילוי - אור.

חכמה

עיין שעת רצון (זוה"ק, ח"א, יז, ע"ב) אל גדול נתפשט פשטו מגו מיא שמתוך המים העליונים נתפשטו ונתערבבו באל זה וכו', ואתפשט מאל אלהים, הים של ים החכמה עם אל נעשה שם אלהים, וכו', כמו שבכאן שם אלהים אחוז בין בחכמה בין בבינה, כן אתפשט אח"כ שמא דא דאלהים לכמה דוכ"ת, שהרי ז"א נקרא אלהים, מלכות נוק' דז"א נקרא אלהים, באופן ששם אלהים שייך בין בדכר בין בנוקבא, כמו ששורשו נשתרש בין בחכמה בין בבינה.

בינה

לב, מבין, שורשו בהתפשטות ל"ב נתיבות חכמה בבינה. עיין זוה"ק (בראשית, לא, ע"ב), ורקאנטי (שם). (ועיין ספר הפ"ליאה, ד"ה ברא האצילות). ועיין פירוש הר"י דמן עכו לספר יצירה (וכן ברמ"ק שם, פ"א, ועוד רבים בדברי רבותינו) וכנגד אלו ל"ב נתיבות הזכיר בפרשת בראשית ל"ב פעמים שם אלהים, כי הוא הפועל והאומן, כמו שתראה כי אלהים בגימ' (פ"ו) עולה למנין פועל (פו-על, הנפעל). ועיין זוה"ק (תיקונים, תי"ט) בינה נקראת אלהים, מלא-יה. ובפרטות יותר נקראת אלהים חיים, כנודע. ועיין עץ חיים (שער או"א, פ"ט) כל מקום שתמצא שם אלהים בבינה הוא בתבונה.

ועוד. אהיה אדני גימ' אלקים. אלקים מצרף בינה ומלכות. עיין גר"א (תז"ח, ה, ע"ד).

דעת

דעת, משה. ועיין אבן עזרא (שמות, ג, יג) ולעולם לא ימצא בדברי משה שם אלהים רק השם הנכבד, רק במקום אחד, בעבור שאמר פרעה העתירו אל ה' ורב מהיות קולות אלהים (שמות, ט, כח), אז אמר משה מפני ה' אלקים, ולא ימצא עוד בכל התורה ככה. ומצד הקלקול עץ הדעת טו"ר מעור-

בים. ועיין גר"א (ספד"צ, מב, ע"ד) שם אלהים הוא עץ הדעת טו"ר, שמשותף בו אלהים אחרים. ובדרך רמז, אותיות לפני אלהים, אכדט"ם, גימ' דע. ועיין ספר מאירת עינים (בראשית) בכל הפרשה מאלה תולדות השמים עד פסוק זה תמצא הוי"ה אלקים, ובפסוק זה ובשנים הבאים אחר זה, שהם ומ-פרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים כי יודע אלהים וגו', הרי ג' (אלקים) בג' פסוקים אלו.

חסד

עיין אלשיך (תהלים, נב, ד"ה ראה) שלחסיך גם שם אלקים טוב להם. ועיין עץ חיים (שער הכללים, פ"ג) שם אלהים הוא בחג"ת, אל בימינא, מי בשמאל, ואות ה' במצעייתא. ועיין מאירת עינים (יתרו) אלהים טוב הוא לברי לבב לבד שאינ מתיראין מן הדין שמתסרין כחוט השערה.

וכאשר גובר הגבורה על החסד, אף מימי החסד הופכים לגילוי שם אלהים, כמ"ש בצינוני (נח) שלא הוזכר בדור המ-בול (מים דקלקול) השם הגדול רק שם אלהים. וכן הוא בר-קאנטי (וירא), וברמב"ן (פרשת נח), ועיין תורה אור למהר"מ פאפירש (שם).

גבורה

שם אלהים, תקיף ובעל היכולת, גבורה, כנודע. ועיין גר"א (יהל אור, ח"ב, מ, ע"ב) שם אלהים הוא שם יראה שבו תלויה היראה, ירא אלהים, ויראת מאלהיך. ועיין עץ חיים (שער השבירה, פ"ו) שמשם אלהים יוצא גבורות קשים. ועיין רקא-נטי (ויצא) ותאמר רחל דנני אלהים, וגו', ע"כ קראה שמו דן, השם הזה מבואר שהוא ממדת הדין, וע"כ הזכיר שם אלהים. ועיין עבודת הקדש (ח"ג, פמ"א) ולזה נכתב שם אלהים בענין, ונאמר ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב, כי היא חרב נוקמת נקם ברית, ובמכילתא למדנו שמלחמה זו ע"פ הגבורה היתה. ועיין תורה אור (ויגש) ששם אלקים במילוי יודי"ן גימ' אש.

תפארת

עיין דברי דוד (וירא, יט, כב) הוי"ה הכה כל בכור, היה ראוי להזכיר שם אלהים שהוא דין ולא הוי"ה שהוא רחמים, בזה מתרץ דכאן אמר והוי"ה, הוא בא ללמד שה' שהוא רחמים הסכים על הב"ד של מעלה שהוא דין, וכמ"ש רז"ל (ב"ר, לג, ד) שהרשעים מהפכים מדת הרחמים לדין. ועיין דן ידין (מאמר י), ומחנה דן (בראשית).

שישי דעמידה, שים שלום) בר"ת של המברך את עמו ישראל בשלום, תכוין שהם בגימ' אלהים.

מלכות

שם אדנות. ועיין שפתי חכמים (דברים, ג, כד) ר"ל, למה נקוד שם של ד' אותיות הכתוב כאן בנקודת שם אלהים, דהיינו חטף סגול וחול"ם וחיר"ק ולא נקוד כשאר שם של ד', ולכך נקט רש"י בלשון הקרא אדני אלהים, אע"פ שכתוב יהו"ה, כלומר שם של ד', אבל לפי קריאת נקודתו דומה כאלו כתיב אלהים.

ועיין עבודת הקדש (ח"א, פ"ג) וידוע למקבלי האמת, כי שם אלהים הנזכר בכל מקום בתורה, פעמים שהוא מורה על מדת הדין הקשה סוד פחד יצחק, ופעמים על מלכות בית דוד, סוד מדת הדין הרפה.

נפש

עיין פרי עץ חיים (שער הלולב, פ"ג) נר"ן, נפש בחינת אלהים, רוח בחינת הוי"ה, נשמה הוי"ת מלאות.

רוח

עיין גר"א (יה"א, ח"ב, מ, ע"ב) במקום של שם אלהים מתחיל הגבול, ומשם רוח האדם, כמ"ש והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה.

נשמה

כתיב (משלי, כ) נר אלהים נשמת אדם. ועיין ספר מאירת עינים (תרומה) והנשמה היא שמן, נשמה, שמן-ה. וממדדגה זו נמשך צל"ם אלהים כנודע.

חיה

אלהים חיים. ואמרו (תענית, ב, ע"א-ע"ב) אמר ר' יוחנן ג' מפתחות לא מסרן הקב"ה לשליח ואלו הן וכו', של חיה דכתיב וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה.

יחידה

יחידה היא בבחינת מש"כ (ישעיה, סד, ג) עין לא ראתה אלהים זולתך.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ועוד. עיין גר"א (ליקוטי ריש אד"ר) וה' אחרונה (של הוי"ה, עיין ספד"צ (נו, ע"ג) ה' תחתונה של הוי"ה מתלבשת שם, באלהים) "שמי בקרב", מתעלמת בקרב אלים, שהם בי"ע, והיא מתפשטת בהם ה' של אלהים, ובלעדיה אין לפעול. ועוד עי"ש בדבריו (הדרת קודש, חדש, עמ' ריט) הוי"ה במילוי מ"ה, מ"ם ה"א, עולה אלהים. וכן הוי"ה, כ"ו, כ"ף ו"ו, המילוי עולה אלהים. וכן שם הוי"ה נקרא מלא, ה' אותיות אלהים וי"ה עצם הוי"ה, עי"ש. ועוד עיין בדבריו (ליקוטים, א-ב) הוי"ה עם אחוריים (כוזו) ועם הפנים שלו טדה"ד עולה פ"ז, אלקים עם הכולל. וחלק מהנ"ל מקורו באריז"ל.

נצח

עיין גר"א (הקדמות ת"ז, ט, ע"א) אלהים, להי - גימ' אדם, נצח. אם, איהי - בהוד (כמ"ש איהו בנצח ואיהי בהוד).

ועוד. סוף רגלים עקב. ב' רגלים נו"ה, ב' עקבים. ועיין שער הפסוקים (תולדות) מלת עקב הם ב' שמות אלהים, שהם בגימ' עקב, גם הם בגימ' ענבים.

ועוד. נה"י בהיותן למטה הן דם של אלהים, וכשעולין לחג"ת אזי משם אלהים נעשה אכדט"ם שהיא מתוק שם אלהים, ואז נעשה מדם חלב, על כן חלב שורשו משם אכדט"ם. עיין קהלת יעקב (ערך חלב).

הוד

עיין ספר הקנה (ד"ה סוד ההקפות) ביום ה' אנו מקיפין את התורה ואנו משבחין לשם י"ה יתברך היא הבינה, ששמטת הוד נקרא אלהים (בינה עד הוד אתפשטת). ועי"ש (ד"ה סוד הלכות טרפות) הוד הוא אלהים צבאות (ועיין מגן דוד, אות פ', טעם הדבר). ועיין ציוני (ואתחנן) אלהים במדת הוד. ועיין מגן דוד (אות ח) בינה, פחד, הוד, מלכות, וארבעתם נקראו אלהים. ועיין קהלת יעקב (ערך אש). ועיין קרנים (מאמר ח) הוד בחינת רגל שמאל, וממנו יוצא ה' צינורות מספר אלהים בריבוע. ועיין משנת חסידים (מסכת יום חמישי, פ"א) וכוונת ליל חמישי היא אלהים דאלפין, והספירה הפועלת כל הלילה וכל היום ההוא הוא הוד דאצילות וכו'. ופשוט.

יסוד

עיין גר"א (אדר"א דברים, א, א, וכן ליקוטי הגר"א, קו, ב) שם אלהים בנקודותיו סוד יוסף. עי"ש אלהים פ"ו, ועוד נקודותיו יין, ע', עי"ש. ועיין עוד בדבריו (ביאורי אגדות, ברכות, ו, ע"א) אלהים, א-מילה. ועיין שער הכוונות (דרוש

מילון ערכים בקבלה • אריך אנפין - א"א

ה. יש תפיסת אורך ויש תפיסת עובי. וכמ"ש הרש"ש (הקמדת רחובות הנהר, דף ו, ע"ב) וז"ל, כי קודם התיקון היו כל הפרצופים דכל עולם מלבישים זה את זה בשוה ומתשפטים באורך מעילא לתתא, והיו כל י"ס דכל פרצוף מבחינת עצמו לבד, ולא היו כלולים זה בזה. אבל עתה בתיקון נכללו בזה כנו"ל, ואותם הי"ס דכל פרצוף שהיו מתשפטים באורך, נתקנו ונעשו עתה בעובי, עכ"ל. והבן מאוד שאריך הוא תפיסת מדרגת אורך של כל העולמות, ועתיק הוא תפיסת העובי שבכל העולמות.

ועיין רמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח צ' ואילך, עניינו של פרצוף אריך) וז"ל, אריך אנפין הוא הפרצוף הראשון, והיינו כי מקום שמתחילים העשר ספירות של עולם - שם נקרא ראשית העולם ממש, וזהו אינו אלא א"א, שהוא כתר שבאצילות, אבל עתיק אינו מן האצילות עצמו, אלא נחשב לאצילות יען לצרכו הוא, ומתלבש בו ומנהיג אותו, וכו'. זהו ההפרש שבינו לשאר הפרצופים, שאר הפרצופים, כל אחד ענף בפני עצמו, אע"פ שיוצאים בהשתלשלות זה מזה, אינם ענפים באמת זה מזה, אלא כולם ענפים של א"א, עכ"ל, עיי"ש עוד בהרחבה. וזהו מצד ההשתלשלות, שכולם ענפים של א"א. ובבחינה נוספת הוא, א"א, אורך כל הקומה וכולם מלבישים עליו. וכמו שחידד הרמח"ל שם בלשונו (פתח נה) וז"ל, או"א וזו"ן הם כולם מדרגות "מלבישים" לא"א, שכך מלבישים או"א מן הגרון ועד הטבור (את א"א), כמו שמלבישים זו"ן מן הטבור ולמטה (את א"א), משא"כ א"א שהוא פרצוף אחד כולל כל העולם מראש ועד סוף, ואו"א וזו"ן כולם ענפים ממנו ומלבישים עליו, עכ"ל. ועיין פתחי שערים, נתיב פרצוף א"א.

ומהות תפקידו של א"א, כתב הרמח"ל שם (פתח צא) וז"ל, שתי בחינות יש בא"א, אחת הנהגתו בחסד לגמרי מעצמו, ואחד הנהגתו ע"י ענפיו בדרך משפט עד שיחזור הכל לעניינו ממש בסוף הכל, עכ"ל. ובלשון הפתחי שערים (נתיב סדר הפרצופים, פתח ג) להמתיק את הדינים בז"א.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ספירת הכתר נחלקת לב' פרצופים, עתיק - אריך אנפין. ונקרא אריך מכמה אנפי.

א. כתב בעמק המלך (ש"ו, פרק נב) וז"ל, מקודם (בעולם התהו) היתה שמה כתר, ועתה נקראת אריך אנפין, שהוא "אורך כל האצילות". (משא"כ אבא ואמא וזו"ן שארכם אינו כאורך כל האצילות). וזה בבחינת מקום. ועיין פע"ח (שער השבת, פ"י).

ב. בו אריכות ימים. וכמ"ש בזוה"ק (תיקונים, קג, ע"א) אורך ימים אשביעהו, לעלמא דכולא אריך. וזה בבחינת זמן. ועיין עמק המלך (תיקוני שבת, פ"א) וז"ל, אורך ימים אשביעהו - ויבואו רחמים גדולים מעתיקא קדישא, הנקרא אורך ימים. ויזומו אלף שנה, ולכך נקרא אריך אנפין, לאפוקי זעיר אנפין, שנאמר עליו, ימי שנותינו בהם ע' שנה, שנברא מז' ספירות, עכ"ל. ועיין קהלת יעקב (ערך תחיית המתים) וז"ל, תחיית המתים הוא סוד נובלות הכתר, ושם סוד יחידה, והוא מבחינת אריך אנפין, אורכא דיומין, וז"ש (זכריה, ח, ד) ואיש משענתו בידו מרוב ימים, הוא סוד הכתר שהוא בחינת רוב ימים, עכ"ל. ושורש הדברים נתבאר בשער הכוונות (דרושי קבלת שבת, דרוש א', ענין הבו לה') וז"ל, ותכוין אורך ימים הוא אריך, יש בו ש"ע רבוא נהורין, ונותן ק"ן ריבויא נהורין לז"א כנוכר באדרא, ונשארים לעצמו כמנין ארך חסר חד ריבויא כנודע, ולכך נקרא ארך ימים, עכ"ל. ועיין לקוטי תורה (בראשית, ד"ה לא ידון רוחי). ולפ"ז שמו אריך ביחס לעצמו. אולם יעויין יונת אלם (פרק ל) וז"ל, אריך מחזיק ברום קומתו כל אורך עולם האצילות, אלא שהוא בסוד התפשטות בלבד לצורך שאר הפרצופין התחתונים להחיותם ולתת להם העמדה וקיום, עכ"ל.

ג. כתב הגר"א (ספד"צ, פ"ה, ד"ה וענין) וז"ל, אריך "אפין" - אורכא דחוטמא. וז"א נקרא זעיר "אפין", זעירא דחוטמא. וזה בבחינת נפש. ועיין פתחי שערים (נתיב אורות אח"פ דא"ק, פתח ז).

ד. כתב הגר"א (ספד"צ, פ"א, יח, ע"ב) ששם אריך ע"ש החוורתא לאורך הראש אשר ממנו מתפשטים שאר י"ב גלופין, ומתארכים פניו של א"א, ולכך נקרא א"א.

נדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]